

О. І. Остапенко
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету "Львівська політехніка"

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ЇХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ДОТРИМАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ

Усі люди в Україні є не лише вільними і рівними у своїх правах та свободах (ст. 21 Конституції України), але й мають обов'язки перед суспільством (ст. 23 Конституції України) [5], виконання яких повинно створювати безпечний рівень життя населення і функціонування органів публічного управління.

Конституцією України (ст. ст. 34, 35, 36) передбачено право держави встановлювати обмеження в інтересах суспільства, держави у випадках, передбачених Основним Законом із зазначенням строку дії цих обмежень (ст. 64 Конституції України) [5].

Професор Н. П. Тиндик, аналізуючи концепцію щодо розуміння прав і свобод людини, зауважує про те, що у добре упорядкованому суспільстві права людини залишаються невичерпними, а їх забезпечення є прямим обов'язком держави [7, с. 172–188].

Обмеження, які діють в Україні в умовах дотримання одного з видів адміністративно-правового режиму (карантин) не порушують прав і основних свобод людини, що передбачено Європейською конвенцією про права людини та основні свободи [3].

На етимологічному рівні термін «режим» може вживатися у різних значеннях, в тому числі і для пояснення системи адміністративно-правових заходів, пов'язаних з карантином [2, с. 461].

Забезпечення безпеки та здоров'я населення належить розуміти на наступних рівнях:

1) безпеку здоров'я особистості – щодо захищеності її прав на отримання допомоги від органів публічного управління;

2) безпеку здоров'я українського суспільства, яка пов'язана з його екологічними, матеріальними, культурними та іншими національними цінностями;

3) безпеку держави – від посягань на її конституційний лад, суверенітет і територіальну недоторканність [6, с. 9–10].

Не вдаючись до поглибленого визначення адміністративно-правового режиму, зазначимо, що – це заснований на нормах адміністративного права особливий порядок функціонування його суб'єктів, спрямований на подолання або запобігання негативних явищ у відповідній сфері публічного управління [2, с. 462].

Слід зазначити, що наявний адміністративно-правовий режим в Україні по дотриманню карантинних заходів, що пов'язані з пандемією коронавірусу «COVID-19», відбувається в особливих і складних умовах, що мають біологічний характер (епідемія, пандемія), і набули локального, загальнодержавного та світового розповсюдження [1, с. 327].

Забезпечення адміністративно-правового режиму у сфері охорони здоров'я населення є важливим елементом у забезпеченні життєдіяльності сучасного українського суспільства. Це пов'язано з тим, що держава має обов'язок перед кожним громадянином України і суспільством загалом, на:

- 1) створення розгалуженої мережі закладів охорони здоров'я;
- 2) організацію і проведення системи державних і громадських заходів щодо охорони здоров'я;
- 3) надання усім громадянам гарантованого рівня медико-санітарної допомоги;
- 4) здійснення державного і громадського контролю та нагляду в галузі охорони здоров'я;
- 5) організацію державної системи збирання, обробки, аналізу соціальної, екологічної та спеціальної медичної статистичної інформації;

б) встановлення відповідальності за порушення прав і свобод громадян у сфері охорони здоров'я населення [4, с. 497].

Висновки. Узагальнюючи, необхідно зазначити, що завдяки наявному адміністративно-правовому режиму у сфері охорони здоров'я важливим є забезпечення зі сторони держави дотри-

мання режиму усунення причин і умов виникнення епідемії коронавірусу «COVID-19», а зі сторони населення України – дотримання і виконання заходів, пов'язаних з режимом карантину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративна діяльність: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / М. В. Ковалів, З. Р. Кісіль, Д. П. Калайнов та ін. Київ: Правова єдність, 2010. 432 с.
2. Адміністративне право України. Загальна частина: навч. посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак, Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: СПОЛОМ, 2019. 504 с.
3. Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод. Донецьк: Східний видавничий дім, 2000. 40 с.
4. Коломоець Т. О. Адміністративне право. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
5. Конституція України: чинне законодавство станом на 10 серпня 2015 р. : офіц. текст. Київ: Алерта, 2015. 80 с.
6. Ортинський В. Л. Національній безпеці України – належне наукове підґрунтя. *Психологічні аспекти національної безпеки*: тези допов. міжнар. наук.-практ. конф. Львів, 22–23 берез. Львів: Вид. ПП «Арал», 2007. С. 9–10.
7. Тиндик Н. П. Діяльність органів внутрішніх справ щодо забезпечення міграційного процесу в Україні : монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2009. 580 с.

О.В. Скочиляс-Павлів

к.ю.н., доцент кафедри АП

Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»

ТИПОВІ ТА ЗРАЗКОВІ СПРАВИ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ

Нова редакція Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) від 15. 12. 2017 року передбачила інститут типових та зразкових справ в адміністративному судочинстві України. Метою такого нововведення є розвантаження судової влади, забезпечення розумності строків при вирішенні справ і основне – забезпечення єдності судової практики.

Верховний Суд як суду першої інстанції наділений повноваженнями на розгляд зразкових адміністративних справ та прийняття зразкових адміністративних рішень. У адміністративному судочинстві передбачається процесуальний механізм розгляду так званих типових справ за прикладом рішення Верховного Суду в одній з таких справ (зразковій справі).

Необхідними умовами для розгляду цих справ та прийняття зразкових рішень Верховним Судом є (ст. 290 КАС України):

- наявність у провадженні одного або декількох адміністративних судів типових адміністративних справ, кількість яких визначає доцільність ухвалення зразкового рішення;
- внесення судом, який розглядає одну чи більше таких справ мотивованого поданням до Верховного Суду про розгляд однієї з вказаних типових справ як судом першої інстанції;
- додавання до вказаного подання матеріалів цієї справи [1].

При цьому типовими адміністративними справами КАС України визначає адміністративні справи, відповідачем у яких є один і той же суб'єкт владних повноважень (його відокремлені структурні підрозділи), спір у яких виник з аналогічних підстав, у відносинах, що регулюються одними нормами права, та у яких позивачами заявлено аналогічні вимоги (п. 21 ч. 1 ст. 4 КАС України).

Якщо типова адміністративна справа потрапляє на розгляд Верховного Суду, то набуває статусу зразкової адміністративної справи. Відповідно до п. 22 ч. 1 ст. 4 КАС України, зразкова адміністративна справа – це типова адміністративна справа, прийнята до провадження Верховним Судом як судом першої інстанції для постановлення зразкового рішення.